

Inhoud

Welkom.....	2
Wat is radiotherapie?.....	3
Verloop van de behandeling.....	4
Nevenwerkingen.....	7
Praktische tips.....	8
Sociale dienst.....	9
Quality of life.....	10
Praktische inlichtingen.....	11
Administratieve inlichtingen.....	12

Welkom

Mevrouw, mijnheer,

Van uw arts heeft u vernomen dat radiotherapie van belang is bij de behandeling van uw ziekte.

Deze brochure kan u helpen om uw vragen hierover te beantwoorden.

Ze is bedoeld om de informatie die u al gekregen hebt, nog eens te herhalen en om u een aantal nuttige wenken te geven.

Het persoonlijke overleg met de arts en andere medewerkers blijft natuurlijk belangrijk.

Aarzel dus niet met onze medewerkers te spreken over uw vragen, gevoelens en eventuele onzekerheden. Schrijf uw vragen op zodat geen aspecten worden overgeslagen. Uw huisarts wordt voortdurend geïnformeerd over uw behandeling. Wij zullen graag naar u luisteren en u proberen te helpen.

Als u tijdens uw opname in het Sint- Trudo Ziekenhuis een radiotherapiebehandeling moet krijgen, dan zorgen onze medewerkers voor uw vervoer naar het Jessa Ziekenhuis te Hasselt.

Het medisch en verpleegkundig team

Wat is radiotherapie?

Radiotherapie, ook wel bestralingsbehandeling genoemd, heeft tot doel de ontwikkeling van snel groeiende cellen te stoppen. Het is een vorm van behandeling die ofwel alleen wordt gebruikt, ofwel in combinatie met chirurgie en/of chemotherapie.

Radiotherapie is een plaatselijke behandeling en heeft daarom alleen effect in het gebied dat bestraald wordt.

De behandeling is erop gericht dat de bestralingsdosis in het gezwel hoog is, terwijl de bestraling van de omgevende weefsels zo laag mogelijk blijft. Gezonde weefsels kunnen ook reageren, maar ze verdragen de bestralingen meestal goed en zullen zich herstellen.

De volledige bestralingsbehandeling kan meerdere dagen tot weken in beslag nemen. Dagelijks worden fracties van de totale dosis toegediend, vandaar dat u vaak moet terugkomen. De bestralingen vinden plaats van maandag tot vrijdag. Op dagen van technisch onderhoud en feestdagen worden er geen bestralingen uitgevoerd. Daarom kunnen er uitzonderlijk op zaterdagen extra bestralingen plaatsvinden. U wordt hiervan steeds verwittigd. De totale duur van de bestralingsreeks wordt van bij de aanvang heel nauwkeurig bepaald door de geneesheer. Deze verschilt dus van patiënt tot patiënt. Het mag geen reden zijn om u ongerust te maken. Na de bestraling blijft er geen straling achter in het lichaam. U wordt dus niet radioactief. Er komt geen straling in zweet, urine, ontlasting of zaad. Er is geen enkel gevaar voor kinderen, familie en vrienden. De bestralingen zijn onzichtbaar, niet te ruiken en niet te voelen en dus volkomen pijnloos. U kan het zowat vergelijken met het maken van een röntgenfoto.

Verloop van de behandeling

Consultatie

Allereerst komt u op de consultatieafdeling bij een arts die gespecialiseerd is in bestralingsbehandeling (radiotherapeut). Het is ook deze arts die u tijdens uw behandeling zal volgen.

Vorbereiding

Simulatie:

Vooraleer de bestraling kan gestart worden, wordt het bestralingsveld afgetekend met de simulator.

Een simulator is een röntgenapparaat waarmee men de bestralingen kan nabootsen. Tijdens de simulatie kan de dokter kijken op welke manier de bestraling best uitgevoerd wordt. Er worden ook röntgenfoto's van het bestralingsgebied gemaakt. Bij bestralingen in het bekken kan het nodig zijn om contraststoffen te gebruiken om organen duidelijk zichtbaar te maken en zonodig af te schermen.

Het bestralingsgebied wordt na goedkeuring van de arts op de huid aangetekend. Het is natuurlijk belangrijk dat deze aantekening gedurende de hele bestralingsreeks goed zichtbaar blijft. Wij gebruiken meestal kleine tatoeagepuntjes, zodat u niet bang hoeft te zijn dat ze tijdens het wassen zullen verdwijnen. Als men op het hoofd of de hals wordt bestraald, is het noodzakelijk een masker te maken en ervoor te zorgen dat u bij elke bestraling in dezelfde houding ligt.

Het bestralingsveld wordt dan op het masker aangetekend. Een simulatie duurt ongeveer een half uur tot één uur.

Na de simulatie wordt in overleg met de verpleegkundige een datum en uur vastgelegd voor de start van de bestralingsreeks. Er wordt gevraagd u aan het afgesproken uur te houden. Als er zich hieromtrent moeilijkheden zouden voordoen, gelieve dan voorafgaand te overleggen met de verpleegkundigen aldaar.

Computerplanning:

Het is mogelijk dat u nog een CT-scan dient te ondergaan. Met behulp van deze scan wordt een computerplan gemaakt. De gegevens worden gebruikt om de bestralingsdosis te berekenen en om rekening te houden met het uitsparen van de gezonde weefsels. U hoeft niet nuchter te zijn voor dit onderzoek, behalve als dit wordt vermeld.

Een bestralingsreeks en bestralingsdosis verschilt naargelang de situatie en wordt door de geneesheer bepaald. Deze bestralingschema's zijn wereldwijd uniform.

De bestralingen

Enkele dagen na de simulatie meldt u zich op het afgesproken uur aan op de bestralingsafdeling. Na het ontkleden, u krijgt hier een schort, wordt u door de verpleegkundige begeleid naar de bestralingsruimte. Hier wordt u op dezelfde manier geïnstalleerd als tijdens de simulatie en worden de eerste dag controlefoto's genomen (dag 0). Na controle van de arts kunnen de volgende dag de bestralingen gestart worden (dag 1).

U in de juiste houding leggen op de bestralingstafel duurt meestal langer dan de eigenlijke bestraling, maar het is ook erg belangrijk.

De verpleegkundigen verlaten de ruimte voor de bestralingen starten. In de aangrenzende bedieningsruimte houden zij u echter steeds in het oog via een televisiecamera en staan ze in contact met u via een interfoon.

De bestralingen bestaan uit verschillende delen en tussenin wordt het toestel en/of de tafel bewogen. Het toestel wordt van buitenaf gestart en stopt automatisch als de juiste dosis is gegeven. Te lang bestralen is dus onmogelijk.

Het is belangrijk dat u tijdens deze korte behandeling (slechts enkele minuten) goed stil en goed ontspannen ligt. U mag natuurlijk normaal ademen.

De verpleegkundigen zullen steeds trachten u alles uit te leggen. Wees echter niet ongerust en stel hen al uw vragen. Indien nodig zullen zij ook uw arts verwittigen.

Controle door de geneesheer

Tijdens de bestralingsreeks wordt u regelmatig door de geneesheer geëvalueerd. Hij kijkt of u de bestraling goed verdraagt en u krijgt de gelegenheid eventuele vragen te stellen. Iedere geneesheer heeft daarnaast zijn vaste spreekuren.

Het is mogelijk dat u tijdens de bestralingen ook andere radiotherapeuten ontmoet. Dit heeft te maken met de onderlinge afspraken tussen de geneesheren binnen het L.O.C. (Limburgs Oncologisch Centrum).

Na het beëindigen van de bestralingsreeks wordt een afspraak gemaakt voor een controleraadpleging. Deze controle is belangrijk om uw behandeling op te volgen en verder te evalueren.

Nevenwerkingen

Afhankelijk van de regio waar u bestraald wordt, kunnen zich lokaal bijwerkingen voordoen. Sommige mensen hebben veel last van bijwerkingen, anderen merken er weinig van.

Bestraling werkt immers alleen in het gebied waar u bestraald wordt. De ernst van de bijwerkingen heeft niets te maken met het resultaat van de behandeling: als er geen bijwerkingen zijn, betekent dit niet dat de radiotherapie geen resultaat heeft. Het is wel noodzakelijk om de behandeling tot de laatste dag te volgen.

Onderstaand noteren we een aantal mogelijke reacties, als gevolg van bestraling van een bepaald gebied:

- buik: misselijk gevoel, diarree, verschijnselen die lijken op een blaasontsteking
- maag of omgeving: misselijkheid, braken
- borstkas: slikklachten
- keel: slikklachten, heesheid
- mondholte: droge mond, smaakverlies, slechte smaak, slijmvorming
- hoofd: haaruitval
- huid: jeuk, roodheid
- algemeen: vermoeidheid

Deze symptomen kunnen hinderlijk zijn, maar zijn meestal tijdelijk. Als u last heeft van dergelijke reacties, aarzel niet om met de geneesheer of een verpleegkundige erover te praten, zij kunnen u tevens bijkomende informatie ter beschikking stellen.

Praktische tips

Aan te raden:

- Indien nodig zijn er kamerjassen beschikbaar om dagelijks van de kleedkamer naar de bestralingsruimte te gaan.
- Spoel de huid met zuiver water (lauw) op de plaats waar u bestraald wordt.
- Was u voorzichtig (deppen, niet wrijven).
- U mag een douche nemen.
- Bij bestraling van het gelaat en de hals: enkel elektrisch scheren.
- Houd de huidplooien zeer droog.
- Vraag advies aan de arts of de verpleegkundigen voor het gebruik van een lotion of zalf bij een droge huid.
- Het is best zuivere katoen en loszittende kleding te dragen op de bestraalde huid.
- Na de behandeling dient de huid gedurende minstens één week verder beschermd te worden tegen wrijving, druk en producten die irritatie kunnen veroorzaken.
- Neem dagelijks voldoende rust. Zorg voor een gevarieerde en calorierijke voeding en drink voldoende (1,5 à 2 liter per dag).

Te vermijden:

- Te vermijden om irritatie van de bestraalde huid te voorkomen: scheren, deodorants, parfum, aftershave, zalf of poeder, krabben als de huid jeukt, kleefpleisters, harde wasproducten, direct zonlicht, wind en koude zowel tijdens als na de behandeling. Bij een bestraalde huid t.h.v. de hals en het hoofd, dienen deze irritaties langer te worden voorkomen dan andere huidlocaties, zelfs tot 6 maanden nadien.
- Te vermijden: zware inspanningen, eet geen grote hoeveelheden maar gebruik vaak kleine maaltijden, alcohol en tabak.

Sociale dienst

Ziek zijn brengt wellicht voor u en uw familieleden heel wat zorgen mee. De sociaal verpleegkundige kan u helpen bij het aanpakken van de moeilijkheden die met uw ziekte en behandeling gepaard gaan.

U kan steeds bij hun terecht voor uw persoonlijke, familiale en ook financiële, administratieve en praktische problemen. Denkt u dat het inschakelen van gezinshulp of thuisverpleging nodig is, dan kunnen zij dit voor u regelen. Dit geldt ook voor de regelingen ten overstaan van de mutualiteit, terugbetaling van prothesen, pruiken, aanvraag van sociale voorzieningen, enz. Elk contact, ook gewoon even praten, kan u aanvragen via de verpleegkundige.

Quality of life

Sinds 1999 bestaat er op de bestralingsafdeling in Hasselt de mogelijkheid van individuele opvang en begeleiding tijdens de duur van uw bestralingen. Met al u vragen over radiotherapie, nevenwerkingen, vervoer ... kan u hier terecht. Dit project is gegroeid vanuit het groeiend besef dat de draagkracht van sommige patiënten tijdens de duur van de bestralingen extra begeleiding vraagt.

Deze begeleidingsfunctie wordt daar ingevuld door Urbain Vanspauwen, verpleegkundige radiotherapie. Hij is bereikbaar op het nummer 011 30 85 22. U kan ook dagelijks naar hem vragen wanneer u zich aanbiedt voor bestraling.

Praktische inlichtingen

- Op de bestralingskaart wordt uw startdatum en uur genoteerd. Deze kaart wordt dagelijks afgetekend en dient als bewijs voor de terugbetaling van de vervoerkosten. Bij de laatste bestraling ontvangt u het gepaste formulier dat samen met deze kaart moet afgegeven worden aan uw mutualiteit. Indien u opgenomen bent in het Sint-Trudo Ziekenhuis zal een ambulancedienst het transport verzekeren naar het Jessa Ziekenhuis.
- Badge: Ter beveiliging van de gebouwen en ter vrijwaring van de privacy van onze patiënten is het enkel mogelijk om door middel van een individuele badge toegang tot de parking en de gebouwen te krijgen. Het volstaat dat u de badge even voor het vierkante blokje (links van de slagboom, rechts van de schuifdeur) houdt opdat deze zich zou openen. Met deze badge kan u kosteloos parkeren. De badge zal dusdanig geprogrammeerd worden dat u enkel toegang tot de gebouwen zal verleend worden op de tijdstippen dat u hier verwacht wordt en dit tevens slechts voor de duur van uw behandeling. Mits betaling van een waarborgsom van 10 euro ontvangt u bij aanvang van uw behandeling de individuele badge, die u op de laatste behandelingsdag aan ons dient terug te bezorgen; u ontvangt dan de betaalde waarborg terug. Het gebruik van deze badge is strikt persoonlijk!
- Video: De bestralingsafdeling beschikt ook over een videofilm waarin de informatie die u kreeg nog eens volledig herhaald wordt. U kan deze film thuis met uw familie of vrienden nog eens rustig bekijken. Ook hier wordt een waarborg van 10 euro gevraagd die u terugkrijgt wanneer u de videofilm terugbezorgt gedurende de eerste week van uw behandeling.
- Het Limburgs Oncologisch Centrum (L.O.C.) is een samenwerking tussen verschillende ziekenhuizen waarbij radiotherapie, oncologie, hematologie en palliatieve zorgen samen georganiseerd worden.

Administratieve inlichtingen

Adres:

Jessa Ziekenhuis
Limburgs Oncologisch Centrum (L.O.C.)
Dienst radiotherapie
Stadsomvaart 11, 3500 Hasselt
(-1 ingang bezoekersparking)

Dienst radiotherapie:

Secretariaat: 011 30 99 60
Bestralingstoestel 1: 011 30 99 45
Bestralingstoestel 2: 011 30 99 55
Bestralingstoestel 3: 011 30 99 85
Raadpleging: 011 30 99 69

Radiotherapeuten van het L.O.C.:

Dr. M. Brosens
Dr. P. Bulens
Dr. J. Janssens
Dr. A. Maes
Dr. J. Raps
Dr. Y. Staelens

Secretariaat oncologie Sint-Trudo Ziekenhuis:

011 69 96 00